

que s'ha anat fonent; Angélica, la filla que viu a Catalunya, amb molts trets autobiogràfics de l'autora, i que va a Buenos Aires per cuidar la mare en els darrers mesos de vida; Graciela, la cunyada de la protagonista narradora, identificació de l'egoisme i la deshumanització i, finalment, Bela, la serventa índia que des del seu entotjolament és un dels personatges més captivadors de la història.

Tot un feix d'experiències personals i col·lectives que teixixen una acció gairebé inexistent, paradoxalment un dels encerts de l'obra. Són els sentiments, les emocions les pulsions dels personatges allò que fan que el lector segueixi amb interès creixent cap a un desenllaç que des de l'inici està cantant. És aquest parlar de la dictadura dels coronels, sens parlar-ne. És la descripció dels barris bonarencs que la protagonista estimava i, segons com enyora, i que en part s'han transformat i, en part, es mantenen

amb unes constants que parlen d'una Argentina ancorada en els temps passats.

El col·loqui va lliscar fluid, la novel·lista es trobava còmoda i amb les preguntes dels assistents va esplaïar-se en els detalls que van portar-la a construir la ficció i com hi quedava retratada més enllà de les anècdotes i de la ficcionalització. Juana i Angelica arribaran a una compenetració, des

de la tendresa i els silencis més que des dels diàlegs, que mai havien establert des de la proximitat i la distància. Morta la Juana, l'Angélica es va sentir lleugera, ingràvida. A la seva manera, la Bela l'havia beneïda. Ho havia entès tot, mare i filla s'havien entès." Perquè, després que la Bela li ofereixi "Tu vinacho", Angelica descobreix que la vida és demà, la vida és cap endavant.

Patricia Gabancho i Llorenç Soldevila.

Foto: Enric Subià

TARDOR LITERÀRIA

Ada Castells: *pura sang*

MARIA JOSEP CASTILLO

Divendres dia 18 d'octubre ens va visitar l'Ada Castells en la tercera sessió de la Tardor Literària d'enguany. Castells és periodista (va treballar durant uns vint anys al diari *AVUI*, i des de fa poc temps és *free lance*) i dona classes a diversos col·lectius en tallers d'escriptura. Com a escriptora va publicar la seva primera obra el 1998, la novel·la *El dit de l'àngel*, sobre els seus avantpassats protestants. La següent *Mirada*, el 2001, centrada en el tema de la dictadura de

la imatge, i *Tota la vida*, el 2005, en la qual apareix la figura del pintor romàntic alemany Caspar David Friedrich.

Amb la seva darrera obra, *Pura Sang*, va aconseguir el premi Sant Joan Unnim l'any passat, un dels econòmicament més bens dotats de les lletres catalanes. L'obra fou escollida entre cinquanta-quatre originals.

La novel·la, ambientada a Menorca i a l'Eixample barceloní, ens explica la història de la Sílvia, una pintora casada amb l'hereu d'una nissaga menorquina que es

trasllada a l'illa balear. Allà viurà a la casa pairal, son Blanc, a Ferreries. L'autora ens va explicar que l'edifici existeix, convertit en una luxosa casa rural i que ella coneix Menorca ja que és el lloc de procedència d'un dels seus avis. A son Blanc, la Sílvia troba un ambient misteriós i claustrofòbic, i un secret a la caseta de les eines: un nen que viu allà, a cura del jardiner, esperant salvar la vida del fill que tindrà la Sílvia si es veu afectat, com així serà, per una malaltia hereditària. És aquest ambient illenc el que ha fet que s'etiquetés

Ada Castells i
Maria Josep Castillo.
Foto: Enric Subià

la novel·la de gòtica, però l'autora ens va dir que malgrat que la primera part té portes que grinyolen i fantasmes, ella la qualificaria de literària.

En un moment donat, la Sílvia pren les regnes dels esdeveniments: fuig a Barcelona amb el nen de la caseta renunciant al seu, que ja ha emmalaltit. Té anèmia de Fanconi, un trastorn que es pretén alleugerir amb la sang del nen misteriós. Al pis de l'Eixample on s'instal·len transcorre la segona part de la novel·la.

És la Sílvia, adreçant-se al seu fill biològic amb una narració epistolar, qui ens explica la història. És la confessió d'una mare al seu fill escrita amb frases breus i amb un discurs cronològic, intentant justificar el seu comportament, la seva caiguda en l'alcoholisme, la relació amb el jardiner, els sentiments vers l'altre nen, la fugida a Barcelona...

L'autora ens va parlar del títol, que inicialment era diferent. En un primer moment es plantejava el de *No s'ha de tenir por de res*, frase que la Sílvia es repeteix, tal com li deia el seu pare. Finalment, va optar pel de *Pura sang*, fent referència alhora a la malaltia del nen (l'anèmia de Fanconi, de

caire hematològic) a la preservació del llinatge i als cavalls que a l'illa de Menorca formen part de la festa de Sant Joan.

Un altre element que es repeteix al llarg de l'obra són uns versos del poeta Jesús Lizano: "El capità no és el capità. El capità és el mar". Sobre qui s'imposarà, si el capità o el mar, Castells ens digué que, finalment, la Sílvia acaba capitanejant els esdeveniments.

Si el tema de la tercera novel·la de l'autora, com hem dit anteriorment, era la vida de Caspar David Friedrich, en aquesta les referències pictòriques són nombroses. La Sílvia és pintora, i de forma simbòlica el quadre que intenta pintar manifesta el seu estat anímic. Al llarg de les pàgines de *Pura sang* apareixen referències a diversos pintors: Sorolla, Velázquez, Caravaggio, Miró, Goya, Hopper i Chagall. A més durant l'estada barcelonina, la protagonista treballarà en una galeria d'art.

En el torn d'intervencions dels lectors se li va preguntar si la seva condició de mare ha marcat la manera de fer i actuar de la protagonista. Ella va dir que ha portat el tema de la maternitat al límit, fent que els sentiments de la Sílvia es centressin en el nen

més dèbil, i que no es pot arribar a ficcionar sobre aquest tema sense haver viscut la condició de mare.

Es va parlar del final de la novel·la, una mica abrupte, però potent i subjectiu. No és un final feliç i en ell s'acaba constatant que la Sílvia és una dona inestable i paranoica.

Una altra intervenció va incidir en el possible anacronisme que suposa l'ambient decimonònic de la primera part de la novel·la, ambientada a la Menorca rural, malgrat que estem al segle XXI (es parla per mòbils i s'encén el televisor).

Es va comentar el fet que el personatge imaginari que la Sílvia veu per tot arreu, mig espectre mig vampir, porti el nom d'Àngel.

Castells ens va fer notar la cura que ha tingut amb la llengua a l'hora d'escriure la novel·la, amb un tractament del català amb un registre adient, ric. Va desestimar que a la part ambientada a Menorca els personatges parlessin en menorquí, fugint del costumisme.

A la pregunta sobre els seus immediats projectes literaris, l'autora ens va explicar que està treballant en una novel·la començada abans de l'esclat de la crisi econòmica, però que ja en parla. La seva temàtica és la coherència, els principis morals de la gent, criticant el capitalisme salvatge. El protagonista té una fàbrica de pastisseria industrial a Santa Perpètua de Mogoda. La coincidència amb l'actual conflicte a aquesta localitat i en un establiment d'aquest sector és del tot casual.

Esperant doncs aquesta i noves obres d'Ada Castells, queda clar però que amb la que ens ha ocupat aquesta Tardor demostra ser ja una "pura sang" literària.